

GIMNAZIJA FRANCA MIKLOŠIČA LJUTOMER

MATURITETNA NALOGA IZ SOCIOLOGIJE

LJUTOMER, februar 2013

Zoran Fijavž

GIMNAZIJA FRANCA MIKLOŠIČA LJUTOMER

POLITIČNA PARTICIPACIJA MLADIH V POMURJU

Avtor: Zoran Fijavž

Mentor : Sonja Ferčak, prof.

LJUTOMER, februar 2013

Kazalo vsebine

Nameni	1
Cilji.....	1
Hipoteze	1
Teoretični del	2
Opredelitev politične participacije	2
Opredelitev in pomen	2
Oblike politične participacije	3
Mladi v Sloveniji in politična participacija	4
Moderna tehnologija in politična participacija	8
Razvoj tehnologije in demokratizacija.....	8
Demokratski potencial interneta	8
Kritike demokratične narave interneta	9
Spol.....	10
Družina	11
Ekonomski status.....	13
Empirični del.....	14
Metodologija	14
Opis vzorca raziskave	14
Opis merskih instrumentov	14
Postopek zbiranja podatkov	14
Statistična obdelava podatkov	14
Možne napake	14
Rezultati obdelave podatkov.....	14
Primerjava splošnih rezultatov.....	14
Vpliv družine na politično participacijo	18
Vpliv ekonomskega statusa	19
Vpliv spola	21
Internet kot demokratično orodje	21
Zaključki.....	22
Sklepi	23
Spletni viri.....	25
Knjižni viri	25

Kazalo tabel in grafov

Graf 1 Pripravljenost obiska volitev v parlament	5
Graf 2 Pogovarjanje o politiki, Slovenija in EU27 od leta 1992 do 2008	5
Graf 3 Potencial protestne participacije, Slovenija in EU27 od leta 1992 do 2008	6
Graf 4 Individualizirane oblike politične participacija, Slovenija v letu 2009.....	7
Graf 5 Delež mladih, ki bi ali že je sodelovalo pri naslednjih aktivnostih	7
Graf 6 Delež mladih, ki se ne bi udeležil volitev v parlament	15
Graf 7 Kumulativna konvencionalna participacija v Sloveniji in Pomurju	15
Graf 8 Pogovarjanje o politiki (prijatelji)	16
Graf 9 Ocena vpliva mladih (Slovenija ter Pomurje).....	16
Graf 10 Protestne oblike participacije	17
Graf 11 Pogostost pogovora, močne družinske vezi.....	18
Graf 12 Pogostost pogovarjanja o politiki, šibkejša družinske vezi	19
Graf 13 Oblike politične participacije, višji sloj	20
Graf 14 Oblike politične participacije, nižji sloj.....	20
Tabela 15 Spol, volitve ter stranke	21
Graf 16 Za katere namene po tvojem mnenju mladi uporabljajo internet?	22
Graf 17 Prihodnost interneta.....	22

Povzetek

Slovenija se sooča z modernizacijo. Odsev tega je individualizacija obnašanja posameznikov od prehrane pa do politične participacije. Hkrati pa se od začetka ekonomske krize leta 2008 in še intenzivneje leta 2012 Slovenija spogleduje z obnovitvijo demokratične kulture ter posledično ustvarja nove oblike dinamike med državljani ter državnimi organi. Pri raziskovanju me zanima, kakšni procesi se odvijajo v stagnirajoči regiji Pomurja. Preko analize dejavnikov spola, ekonomskega statusa ter družine preverjam veljavnost različnih razlag politične participacije v kontekstu Prekmurja. Prav tako primerjam pridobljene podatke z obstoječimi izsledki raziskave Mladina 2010.

Ključne besede: politična participacija, mladi, Pomurje, Slovenija, Mladina 2010, dejavniki politične participacije, oblike politične participacije.

Slovenia is undergoing modernization. This is shown in the individualisation of people's behaviour, ranging from the field of food to preferences for specific forms of political participation. Since the beginning of the economic crisis and more intensely in 2012 Slovenia is facing a shift in its democratic culture and thus new forms of engagement, or lack thereof, are being created. The aim of this report is to unveil the processes unwinding in the stagnating region of Pomurje. The assumptions of the influence of gender, economic status and family ties are applied to the context of Pomurje. Finally, the data is also compared with the contemporary findings of Mladina 2010.

Key words: political participation, youth, Pomurje, Slovenia, Mladina 2010, factors of political participation, forms of political participation.

Nameni

Za temo maturitetne naloge sem si izbral politično participacijo v Sloveniji. Tema je zanimiva, saj vključuje veliko različnih dejavnikov, od spola do ekonomskega statusa pa do družine in kulture. Prav tako vsebuje veliko razlag dejavnikov samih ter dilem. Prav tako sem opazil, da je o politični participaciji mladih v samem Pomurju bilo narejenih dokaj malo meritev, kljub posebnemu položaju, ki ga ima Pomurje kot manj razviti del Slovenije z večjim deležem brezposelnih.

Cilji

1. Raziskati pogostost in načine politične participacije v Pomurju

Za doseg cilja sem ponovil del ankete o politični participaciji Mladine 2010, a na selektiven način, da bi podatki bili relevantni za Pomurje. Za postavljanje sklepov ni dovolj analizirati Pomurja kot osamelo enoto, pač pa je rezultate treba postaviti v kontekst, s tem da se podatki primerjajo z že obstoječimi raziskavami. Zaradi podobnih merilnih instrumentov predstavlja kontekst za podatke raziskava Mladina 2010.

2. Raziskati dejavnike, ki vplivajo na načine in pogostost politične participacije mladih v Pomurju

Za doseganje ciljev raziskovalne naloge je potrebno analizirati koncepte dejavnikov politične participacije in ugotoviti, ali teoretične razlage veljajo ter do kakšne mere veljajo. Politična participacija je v svojem bistvu vrsta odnosa med posameznikom in njegovim okoljem, z drugimi ljudmi ter s samim sabo. Posledično raziskave politične participacije pogosto pristopajo k predmetu raziskave preko analize specifičnih dimenzij politične participacije (ekonomski status, družina, spol...). Za doseg cilja pregleda nad splošno politično participacijo pa je potrebna sinteza več dejavnikov.

Hipoteze

1. Pogostost politične participacije mladih iz Pomurja je pod slovenskim povprečjem.

Predpostavljam da makroekonomska razlika med Pomurjem in preostalo Slovenijo povzroča nižjo pripravljenost mladih do sodelovanja v političnih procesih.

2. Na pogostost politične participacije vpliva družbeno-ekonomski status. Predstavniki z nižjim statusom sodelujejo redkeje.

Podobno kot pri prvi hipotezi predpostavljam, da neenaka porazdelitev ekonomskih dobrin tudi na ravni posameznika pomeni večje nezanimanje mladih za vključevanje v politične procese.

3. Pogostost participacije je povezana s spolom. Dijaki participirajo pogosteje kot dijakinje.

Predpostavljam, da obstaja razlika v pripravljenosti do politične participacije glede na spol. Socialno ter kulturno okolje latentno diskriminira v prid moškega spola, kar odseva tudi v pripravljenosti žensk do politične participacije.

4. Eden od odločilnih dejavnikov je družina.

Predpostavljam, da močnejše vezi med družinskimi člani zmanjšajo zanimanje posameznikov za širše politično okolje; posledično se posamezniki iz družin z močnejšimi družinskimi vezmi manj politično uveljavljajo.

5. Mladi vidijo internet kot uporabno orodje za politično participacijo

Predpostavljam, da internet ponuja nove možnosti za politično participacijo in demokratizacijo ter da ga mladi v Pomurju vidijo kot podaljšek protestne participacije.

6. Mladi v Pomurju se poslužujejo nekonvencionalnih načinov participiranja pogosteje kot konvencionalnih

Glede na spreminjanje splošnih trendov priljubljenosti določenih oblik politične participacije predvidevam, da tudi mladi v Pomurju prej posežejo po protestnih oblikah participacije kot pa po formalnih.

Teoretični del

Opredelitev politične participacije

Opredelitev in pomen

Politična participacija je sodelovanje ljudi pri odločanju o javnih zadevah po bolj ali manj formaliziranih kanalih.¹ Po funkcionalističnih razlagah družbene moči je participacija nujna za uveljavitev skupnih ciljev. Družbena moč je opredeljena kot sposobnost delovanja v skupno dobro družbe, zato so predstavniki družbe nujen del v ustvarjanju oblasti. Če izvoljeni predstavniki ne delujejo po načelu skupnega dobrega, jih ljudstvo ne bo volilo na naslednjih volitvah. Namen politične participacije je torej uveljavitev skupnih vrednot ter stabilnost družbe.²

Po konfliktnih razlagah je politična participacija nujen odgovor na vladavino manjšinske elite, ki si lasti ekonomske vire in s svojo družbeno močjo uveljavlja lastno ideologijo. Torej je namen politične participacije odprava monopola manjšine in njenega ideološkega aparata, o katerem je pisal Luis Althusser v eseju ideologija in ideološki aparati države.³

¹Barle-Lakota et al, 2009; 258

² Barle-Lakota et al, 2009; 76

³ <http://plato.stanford.edu/entries/althusser/>

Oblike politične participacije

Proces modernizacije vpliva tudi na procese politične participacije. Z naraščajočo kompleksnostjo modernih družb se je prav tako povečalo število akterjev s potencialom vpliva na politiko in javno življenje. Države so vpete v proces difuzije moči, kjer različne mednarodne in narodne organizacije vplivajo na proces odločanja. Vir delitve moči so lahko organizacije s katerimi so države v formalističnem odnosu in so zakonsko zavezane poslušnosti (države v relaciji do organizacije OZN ali Slovenija v odnosu do EU). Naraščajo pa tudi organizacije, ki izvajajo pritisk na države za partikularne cilje (Greenpeace ali narodne organizacije).⁴ Posledično je opredelitev oblik politične participacije težavna. Privzamemo lahko delitev glede na namen participacije. Nekatera dejanja so izvedena z jasnim in vnaprej določenim ciljem (neposredna participacija), medtem ko so druga dejanja storjena spontano brez eksplicitnega namena političnih implikacij (posredna participacija). Tako dobimo kategoriji posredne in neposredne participacije, kjer lahko neposredno participacijo dalje delimo na formalno in neformalno.⁵

Neposredna participacija

Neposredna politična participacija je izražanje političnih interesov ali ciljev. V primeru neposredne participacije obstaja politična motivacija posameznika, na primer zmaga priljubljene stranke posameznika na volitvah ali promocija lastnih vidikov na določenih področjih. Neposredno participacijo delimo naprej v formalno in neformalno participacijo, čeprav je ločnica zelo nejasna.

Formalna politična participacija

Cilj participacije te vrste je vplivati ali na tvorbo javne politike ali vplivati na akterje, ki izvajajo tvorbo javne politike. Aktivnosti so posledično usmerjene k politikom in javnim funkcionarjem. To posamezniki izrazijo z udeležbo na referendumih in volitvah glede državnih organov, volitvah predstavnikov v sindikatih, v nevladnih organizacijah in drugih interesnih skupinah, na političnih shodih, s kontaktiranjem politikov in preko denarne ali fizične pomoči političnim strankam ali kandidatom.⁶

Neformalne oblike participacije

Neformalno participacijo označuje predvsem njena spontanost. Protesti, bojkoti, podpisovanje peticij in stavke so sicer v večini držav do določene mere dovoljeni, a nimajo sistematske predvidljivosti formalnih oblik politične participacije. Treba pa je poudariti, da je ločnica nejasna, saj bi se protesti in nekatere druge oblike neformalne participacije lahko

⁴ <http://plato.stanford.edu/entries/political-representation/>

⁵ Pausch, 2012; 4-12

⁶ Lavrič ... et al. 2010; 146

obravnavali pod konvencionalno obliko participacije, če so organizirani s strani formalnih interesnih skupin.⁷

Značilnost teh oblik participacije je, da so neposredne, individualizirane in večinoma neinstitucionalizirane. Vzroke za porast oblik in priljubljenosti neformalnih oblik participacije lahko zasledimo v procesu modernizacije. Ta ustvarja vedno večjo delitev dela, kulture vrednot in orientacij preko fragmentacije družbe in specializacije teh delov. Zaradi večje pluralnosti interesov, ki posledično nastanejo, posamezniki manj zaupajo centralni avtoriteti in so bolj pripravljeni izraziti lastno mnenje ali nasprotovati političnim elitam.⁸

Zaradi različnosti interesov posameznikov se pojavi potrošniški pristop do političnega sodelovanja. Preko neformalne participacije se izražajo partikularni interesi, ki velikokrat nimajo ideološkega ozadja. Medtem ko formalna politična participacija deluje na podlagi ideoloških pogledov (kakšno je splošno prepričanje stranke ali kandidata), pa neformalno politično participacijo pogosto izzovejo specifični, konkretni dogodki (načrtovanje rezov v sektorjih, omejevanje izmenjave informacij na spletu).

Posredne oblike politične participacije

Posredna politična participacija je prostovoljna aktivnost v omrežjih, ki imajo politične implikacije, a nimajo jasno definiranih političnih interesov. Glavni cilj delovanja ni doseganje političnih zahtev ampak želja po samoizpolnitvi ali solidarnosti. Gre predvsem za športna, kulturna in umetniška združenja. Takšna društva predstavljajo pomembne točke zgoščenosti socialnega kapitala. V določenih okoliščinah takšne organizacije mobilizirajo svojo socialno omrežje in ustvarijo spontan odziv na politične dogodke.⁹ Posredne oblike politične participacije je včasih nemogoče ločiti od neposredne neformalne participacije, saj so prve lahko izvor drugih.

[Mladi v Sloveniji in politična participacija](#)

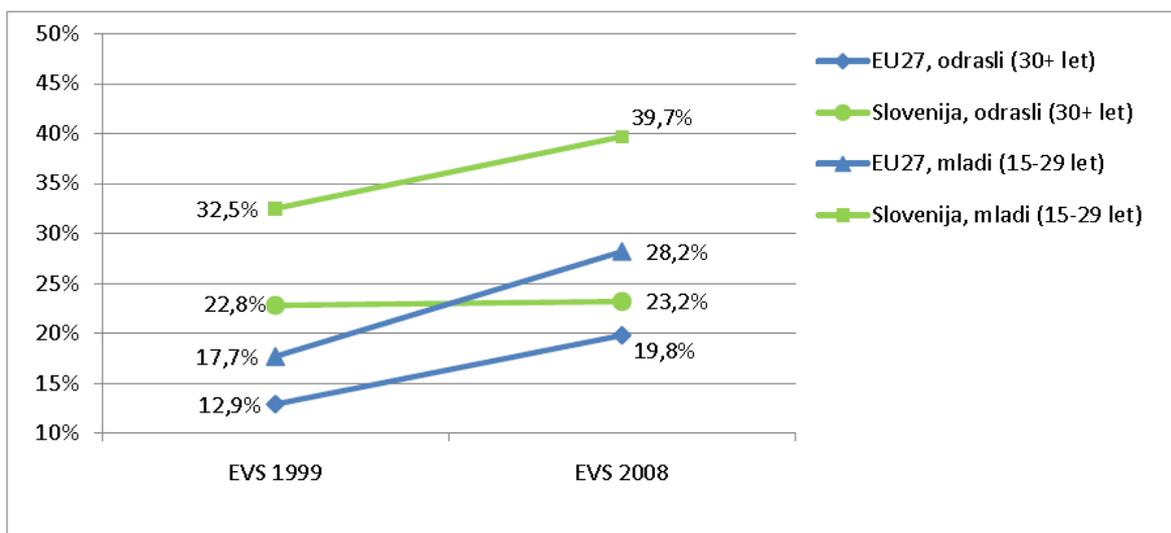
Empirične raziskave politične participacije mladih v Sloveniji

Po raziskavah Mladine 2010 mladi v Sloveniji participirajo redkeje kot njihovi vrstniki v Evropi. Prav tako je med mladimi opazna večja naklonjenost individualiziranim, neformalnim oblikam politične participacije kot formalnim. Po podatkih EVS (European Values Survey) se je delež mladih, ki se ne bi udeležil volitve v parlament iz leta 1999 do leta 2008 povečal za 7,2%, iz 32,5% na 39,7%. Pripravljenost glasovanja se med odraslo populacijo v istem časovnem obdobju ni bistveno spremenila.

⁷ Pausch, 2012; 14-17

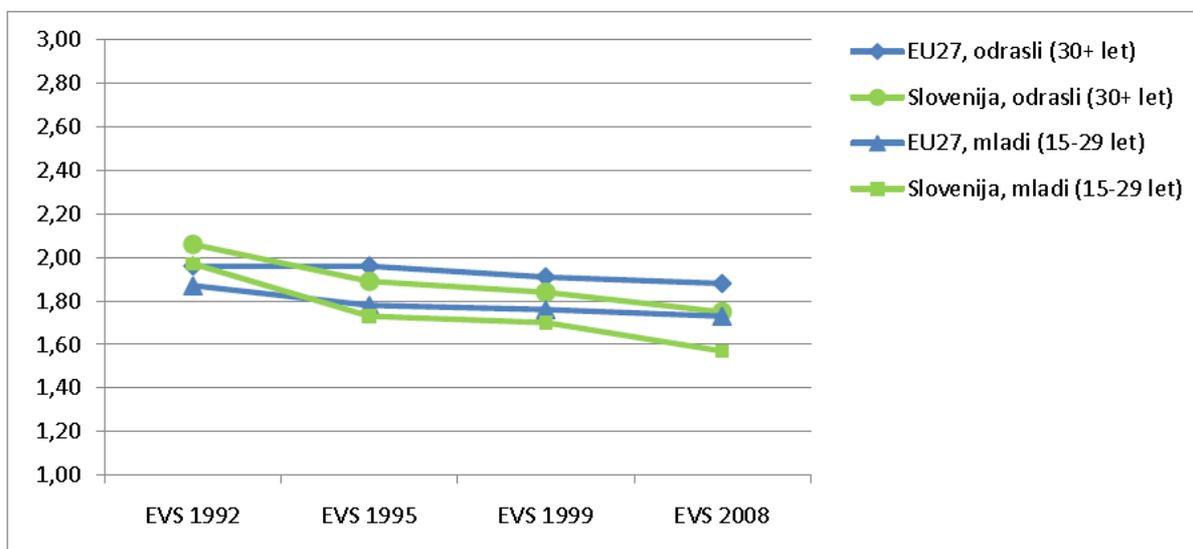
⁸ Lavrič ... et al. 2010; 161

⁹ Pausch, 2012; 5

Graf 1 Pripravljenost obiska volitev v parlament¹⁰

Prav tako je upadla pripravljenost razpravljanja o politiki. Čeprav pogovor o aktualnem političnem dogajanju ni neposredna oblika participacije, saj ne gre za vplivanje na proces odločanja o javni politiki, pa pripravljenost do razprave razkrije stopnjo pripravljenosti mladih do interakcije s političnim sistemom. V raziskavi EVS so mladi dajali odgovore glede pogostosti pogovarjanja o politiki s prijatelji na lestvici od 1 do 3 (1 pomeni nikoli, 3 pomeni pogosto)

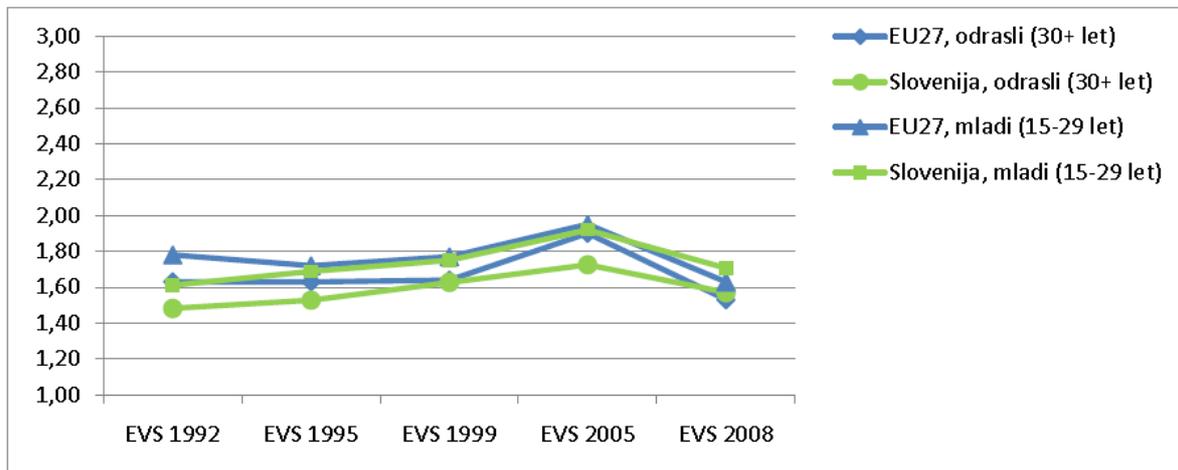

Graf 2 Pogovarjanje o politiki, Slovenija in EU27 od leta 1992 do 2008¹¹

¹⁰ Lavrič ... et al. 2010; 147

¹¹ Lavrič ... et al. 2010; 150

Po drugi strani pa raziskave kažejo na tendenčno naraščanje protestnega političnega participiranja slovenske mladine, ki v zadnjih dveh desetletjih narašča in je višje od povprečja držav Evropske unije.

Graf 3 Potencial protestne participacije, Slovenija in EU27 od leta 1992 do 2008¹²

Podatki raziskave kažejo na večjo pripravljenost sodelovanja mladih v individualiziranih oblikah politične participacije, v primerjavi s populacijo staro nad 30 let.¹³ Mladi so v primerjavi z omenjeno generacijo bolj pripravljeni uveljavljati svoje politične interese preko informacijsko-komunikacijske tehnologije in preko etične potrošnje (bojkotiranje ali kupovanje določenih izdelkov iz političnih in ideoloških razlogov), kaže pa se tudi odmik mladih od tradicionalnih množičnih medijev v korist spletnih oblik politične participacije.

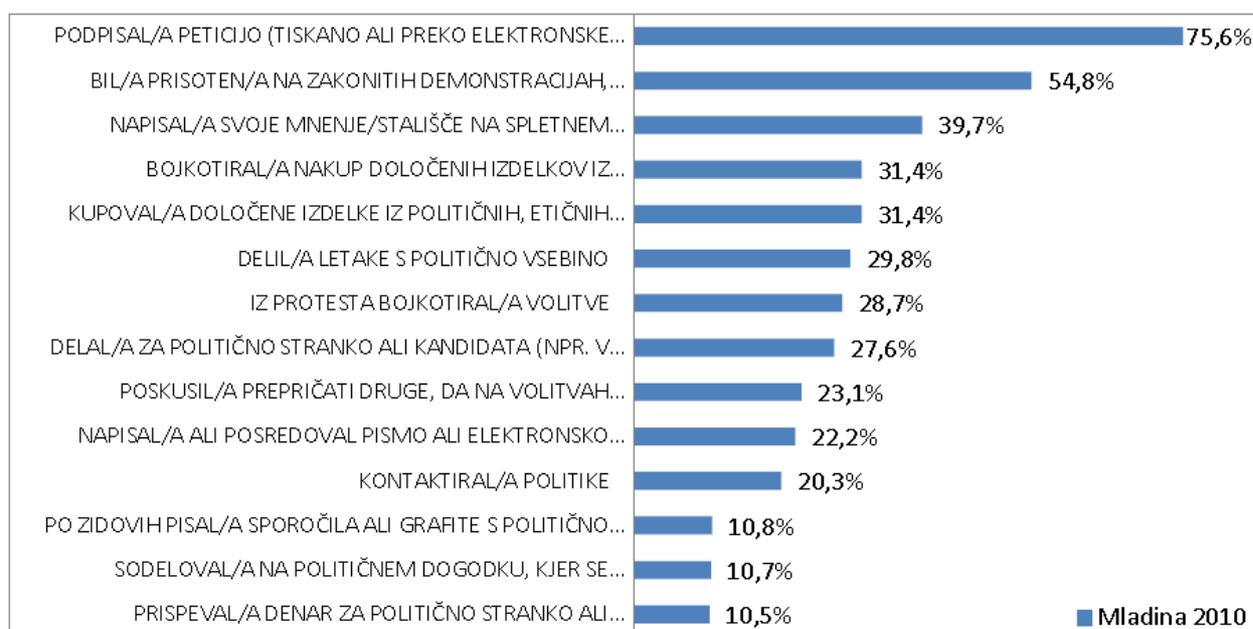
¹³ Lavrič ... et al. 2010; 162

Vir: Podatki raziskave SJM091

Graf 4 Individualizirane oblike politične participacija, Slovenija v letu 2009¹⁴

Po podatkih raziskave Mladine 2010 se je leta 2008 državnozbornskih volitev udeležilo 62,2% mladih volilnih upravičencev, medtem ko je 75,6% mladih sodelovalo ali bi sodelovalo pri podpisih peticij.

Graf 5 Delež mladih, ki bi ali že je sodelovalo pri naslednjih aktivnostih ¹⁵

Iz obstoječih raziskav lahko zaključimo, da proces individualizacije politične participacije poteka tudi v Sloveniji. Mladi kažejo večje zanimanje za protestne (neformalne) oblike participacije.

¹⁴ Lavrič ... et al. 2010; 163

¹⁵ Lavrič ... et al. 2010; 164

Moderna tehnologija in politična participacija

Razvoj tehnologije in demokratizacija

Vsaka tehnologija omogoča nove dosežke. A v luči novih inovacij in nepreizkušenih tehnologij pogosto zasledimo tehnološki optimizem, ki je bolj povezan s trenutnih navdušenjem nad novimi zmožnostmi kot pa z dejanskimi lastnostmi specifičnih tehnologij. Tako je Karl Marx predvideval, da bo izgradnja železniškega sistema prinesla konec kastnega sistema v Indiji.¹⁶ Edward Thornton, britanski ambasador v ZDA je predvideval, da bo telegraf postal nosilec miru in harmonije v svetu. Joseph Corn je leta 2002 v knjigi *The Winged Gospel* povzel pričakovanja o demokratičnem učinku letal v obdobju ekspanzije letalstva v dvajsetih in tridesetih letih prejšnjega stoletja. Podobne napovedi so bile narejene tudi za radio, sedem desetletij preden so radijske postaje podpihovale medetnično nasilje med genocidom v Ruandi.¹⁷

Možnost izrabe v slabe namene pa ne pomeni tudi slabost tehnologije same. Tehnologija določa naše možnosti interakcij z okoljem, ne določa pa vsebine interakcij. Torej razvoja tehnologije ni mogoče enačiti z razvojem in širjenjem demokracije.

Demokratični potencial interneta

Decentralizacija komunikacije in vplivi na formalne oblike politične participacije

Med predsedniškimi volitvami v ZDA leta 2008 je 74% ameriških uporabnikov interneta dostopalo do političnih novic preko spleta, 38% se je preko spleta pogovarjalo z drugimi o političnih vsebinah, 59% ljudi pa je prejemale ali delilo politične informacije preko elektronske pošte ter socialnih omrežij, kot sta Facebook ter Twitter. Leta 2010 je 90% Američanov starih od 18 do 24 let uporabljalo internet. Od tega jih je 33% preko spleta storilo dejanje politične narave in 34% vseh je preko spleta širilo informacije s politično vsebino. Vseeno pa decentralizirana narava spletne komunikacije še ne pomeni oživitve zanimanja mladih za konvencionalno politiko ali z njo povezanimi dejavnostmi. V istem letu je le 18% mladih uporabnikov interneta uporabilo internet za bolj tradicionalne oblike participacije, kot sta spletna donacija za stranko in pošiljanje elektronskih pisem senatorjem.¹⁸

Zaradi izjemne možnosti komunikacije internet veča možnost posameznikove politične participacije. Prav tako je internet lahko orodje, ki zagotavlja transparentnost. Evropski parlament ponuja javnosti plenarne dostopne seje v video obliki. Internet sam nujno ne zagotavlja transparentnosti, njegove tehnološke zmožnosti pa zmanjšajo praktične ovire (omejitve fizičnega prostora, časa) na poti k transparentnosti.¹⁹

¹⁶ Morozov, 2011; 275

¹⁷ Morozov, 2011;278

¹⁸ Van Wyngarden,2012; 34-37

¹⁹ <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/en/plenary/>

Kritike demokratične narave interneta

Internet kot podaljšek ideološkega in represivnega aparata države

Internet je decentralizirana mreža, kjer vsak posameznik lahko izrazi svoje mnenje. Omogoča komunikacijo med posamezniki in komunikacijo ter med posamezniki ter državnimi institucijami. Vendar pa je ta komunikacija dvosmerna. Država lahko komunicira s posamezniki enako dobro ali bolje kot posamezniki z državo. Posledično je vidik, ki vidi internet kot neodvisno silo, problematičen. Internet je podaljšek obstoječe realnosti in njenih lastnosti. Internet lahko postane ter postaja podaljšek ideološkega ter represivnega aparata, še posebej v nedemokratičnih državah ali državah s šibko demokracijo. Čeprav demokratične države trenutno ne kažejo odprtega ali velikega interesa za uporabo interneta na takšen način, pa je posnemanje takih praks v prihodnosti možno.

Ideološki aparat

Ideološki aparat je opredeljen kot sposobnost vladajočega sloja uveljaviti določeno ideologijo pri svojih podrejenih in tako svojo oblast legitimizirati. Konkretni nosilci ideološkega aparata so med drugim tudi mediji.

Internet s svojo možnostjo masovne komunikacije le še okrepi medijski monopol. Tudi v demokratičnih državah ni redkost, da je v interesu vladajočih prilastiti si večje medijske organizacije, npr. Berlusconi v Italiji avtoritarne države kot sta Kitajska ter Rusija imajo še vedno premoč v tradicionalnih medijih (tisk, radio, televizija). V Rusiji državne televizijske postaje pogosto predstavljajo ter promovirajo avtorje spletnih dnevnikov, ki podpirajo državne cilje. Iran je leta 2006 gostil festival koranskih bloggerjev. Veliko lažje je namreč odvrniti pozornost od nezaželenih vsebin, kot vsako stran posebej cenzurirati.

Poleg tega pa obstaja možnost nadzora nezaželene vsebine tudi preko cenzure spletnih vsebin. Primer tega je Kitajska z naznanitvijo programa Greendam v letu 2009. Za določen čas, preden je mednarodna skupnost prisilila Kitajsko k umiku od le-tega, je Greendam bil obvezen program na vsakem kitajskem računalniku. Kljub umaknitvi program ostaja aktiven na milijonih računalnikov. Greendam je program, delno proizveden na podlagi programov za nadzor otrok pri rabi spleta v zahodnih državah. Program selektivno nadzira vedenje uporabnikov in preprečuje dostop do vsebin, povezanih z demokracijo ter človekovimi pravicami. Čeprav je program zasnovan nerodno ter blokira slike prašičev (zamenjuje jih za golo človeško kožo), kaže na prilagodljivost držav na moderne oblike komunikacije. Greendam preseže trenutne metode cenzure (kodiranje ali pisanje besed kot so demokracija z napakami, npr democracija), ter deli te podatke z Greendam omrežjem.²⁰ Cenzura se tako prilagaja in deluje brez večjega posredovanja tehničnega osebja. Prav tako Greendam omogoča lažji vdor zlonamernih programov. Tako ima Kitajska milijone računalnikov, ki so dostopni z hekerjem (pod okriljem države ali neodvisnim). Obstaja možnost, da Kitajska preko programov, kot je Greendam, mobilizira milijone računalnikov za napade na spletne –

²⁰ Morozov, 2011; 98

strani (ti. DDoS napade, ko je spletna stran preobremenjena s prometom). Ogrožene so strani z vsebino, ki je za oblasti sporna.²¹

Za ustvarjanje javnega mnenja ni pomembna samo decentralizacija komunikacije, pač pa tudi delež decentraliziranih virov, ki podpirajo specifičen cilj. Avtoritarne države imajo podporo zvestih skupin, ki so pogosto pripravljene prostovoljno širiti medijski vpliv v prid države. Iranska revolucionarna straža si je leta 2009 zadala cilj, da vzpostavi 10,000 spletnih dnevnikov v prid iranske vlade. Prav tako lahko države v zameno za širitev lastnih ciljev ponudijo denarno plačilo, kot to počne Kitajska z vsaj 100,000 najetimi »običajnimi« ljudmi.²²

Splet ter represivni aparat

Internet daje uporabnikom širok spekter informacij, ki so jih ustvarili drugi uporabniki. Informacije, kot so imena, naslovi in slike obrazov, so uporabne za represivne namene. Avtoritarne države kažejo veliko povpraševanje po programih za prepoznavanje obrazov. Tako policija ali vojska veliko lažje ter hitreje prepozna udeležence protestov, ki so potem nadzorovani ali preganjani. Tako je policija v Iranu po protestih leta 2009 uporabila fotografije, ki so jih posneli protestniki sami za obveščanje sveta o demokratičnem gibanju, in s pomočjo le-teh identificirala protestnike.²³

Dejavniki politične participacije

Na politično aktivnost posameznikov močno vpliva njihovo družbeno okolje, ki preko formalnih in predvsem neformalnih sankcij pospešuje ali zavira določene oblike vedenja.

Spol

Že pred ustanovitvijo Slovenije kot neodvisne republike je Federativna republika Jugoslavija imela zakone o zaščiti enakih možnosti. Čeprav bivša republika Jugoslavija ni imela veliko specifične zakonodaje posebej za ženske, pa vseeno predstavlja predstopnjo današnje politike za zaščito ženskih pravic. Prav tako je Jugoslavija leta 1981 podpisala konvencijo o odpravi vseh vrst diskriminacije. Kmalu po osamosvojitvi je bilo v Sloveniji ustanovljeno neodvisno državno telo, Urad za žensko politiko.²⁴

Leta 2001 je bil preimenovan v Urad za enake možnosti, ta pa je bil leta 2012 ukinjen. Pristojnost glede enakopravnosti spolov ima trenutno Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.²⁵

²¹ <http://boingboing.net/2009/06/23/exploit-code-for-chi.html>

²² Podger, Corinne. "China Marshalls Army of Bloggers." *Connect Asia*. Radio Australia, August 21, 2008.

²³ Morozov, 2011; 154

²⁴ Bahovec, 2002; 2-6

²⁵ <http://www.arhiv.uem.gov.si/si/index.html>

Opredelitev družine in njenih značivosti

Družina je hkrati primarna družbena skupin ter družbena institucija. Za družbo ima reproduktivno in socializacijsko funkcijo. Otroci v družini so deležni primarne socializacije, odrasli pa čustvene stabilizacije.²⁶

Vpliv družinskih vezi na politično participacijo

Sociološke raziskave si glede vloge družine v oblikovanju vedenja politične participacije še niso enotne. Predvsem pomembno je vprašanje, če so vezi v družini nadomestek ali dopolnitev socialnega kapitala.

Socialni kapital in povezava z politično participacijo

Socialni kapital je opredeljen s povezanostjo med ljudmi. Torej imajo posamezniki zmožnost posedovati socialni kapital, izključno ko ga delijo z drugimi. Socialni kapital igra pomembno vlogo v dilemi kolektivne akcije. Posamezniki bodo verjetneje delovali, če vedo da bodo drugi delovali z njimi. Ko se več posameznikov zave, da imajo skupne cilje, nastane kolektivno znanje (znanje posameznikov o znanju drugih posameznikov) in tako je kolektivna akcija (npr. protesti ali peticije) veliko bolj verjetna.²⁷

Socialni kapital se izraža v medsebojnem zaupanju posameznikov v družbi. Na politični ravni vpliva količina socialnega kapitala v družbi na pripravljenost posameznikov do politične participacije. Manj splošnega zaupanja v družbi pomeni tudi manj zaupanja med posamezniki in do organizacij, ki bi jih naj zastopale. Če si ne zaupajo niti sosedje, je možnost zaupanja v politike, nevladne in druge organizacije veliko manjša. Posledično doživijo demokratične ustanove demokratični deficit, saj si ne morejo več zagotavljati demokratične legitimnosti preko reprezentativnosti ljudi.²⁸

Nizki socialni kapital pa ne vpliva samo na institucionalne oblike demokracije marveč tudi na protestne oblike participacije. V primerjavi z institucionalnimi oblikami so protestne oblike pogosto bolj decentralizirane in manj hierarhične. Za delovanje potrebujejo pripravljenost posameznikov, kateri delujejo v kolektivu za skupni cilj. Splošno pomanjkanje socialnega kapitala pomeni erozijo potenciala protestnih oblik participacije zaradi večje atomiziranosti posameznikov. Socialni kapital je prav tako pomemben dejavnik neformalnega družbenega nadzora. Neformalni nadzor sam poteka preko neposrednih odzivov na dejanja posameznikov, torej je socialni stik nujen element delovanja te vrste nadzora. Vseprisotnost družbenega nadzora je vprašljiva v procesu modernizacije, ki stremi k večji diferenciaciji družbenih skupin. Medsebojno nezaupanje ter manj neformalnega nadzora omogočata ter povečata možnost egoističnega ter odklonskega vedenja posameznikov. Konkretno se pomanjkanje zaupanja in nadzora kaže v pogostejših utajah davkov, pripravljenosti

²⁶ Barle-Lakota et al, 50

²⁷ Blomkvist, 2003; 11-16

²⁸ Blomkvist, 2003; 21-27

posameznikov sprejeti ali ponuditi podkupnine ter v večjem neupoštevanju splošnih pravil, kot je neupoštevanje omejitve hitrosti ali zakona o prepovedi kajenja v zaprtih prostorih.²⁹

Družina kot inhibitor socialnega kapitala

Raziskave z ugotovitvami, da so močnejše družinske vezi razlog za manjšo politično participacijo predpostavljajo amoralni familizem (Banefield, 1958). Banefield preko opazovanja skupnosti v južni Italiji ugotavlja, da v družinah z močnimi vezmi člani zaupajo in skrbijo izključno za svojo neposredno družino ter od vseh ostalih pričakujejo, da počnejo isto. Take okoliščine povzročijo, da takšni posamezniki manj politično participirajo. Nezaupanje v politične institucije vodi v preprečitev vzpostavitve učinkovitih institucij, koncept skupnih dobrin pa ne more delovati.³⁰ Puntam (1993) ugotavlja, da je kultura močnih družinskih vezi zelo vztrajna. Ugotavlja, da regije v Italiji, kjer je politična participacija v zadnjih desetletjih bila nizka, ostajajo pri nižjih stopnjah participacije. Kljub decentralizaciji oblasti v Italiji ima amoralni familizem v teh regijah zelo velik vpliv.³¹

Ta opazovanja potrjujejo raziskave Alberta Alesina in Paola Guiliana preko analize podatkov World Value Surve, ki preko analize družin priseljencev iz 32 držav ugotavljata, da so družine iz držav z močno v družino usmerjeno kulturo manj politično aktivne in manj spremljajo politične dogodke.³²

Zaradi manjšega splošnega zaupanja, ki je nujna komponenta socialnega kapitala, močne družinske vezi ovirajo proces politične participacije.

Družina kot prenašalka vrednot ter njena komplementarna vrednost socialnega kapitala

Po drugi nekatere raziskave družine in politične participacije kažejo pozitivno vlogo družinskih vezi. Raziskovalci so pozorni na vlogo družine kot oblikovalke vrednot in tesno povezanih omrežij, kjer se posamezniki medsebojno nadzorujejo.

Martin Ljunge iz Kopenhaške univerze v delu Državlanske vrednote, družinske vezi in politična participacija (Civic virtues, Family Ties and Political Participation, August 10, 2011) primerja podatke iz triinosemdesetih držav s podatki o drugi generaciji priseljencev iz devetindvajsetih držav.

Podatki raziskav World Values Survey ter European Values Survey pokrivajo obdobje od leta 1981 do 2008 v petih valovih. Po avtorjevi analizi teh podatkov iz 83 držav močnejše družinske vezi pomenijo manjšo možnost politične participacije, a hkrati manj tolerance do

²⁹ Ljunge, 2011; 22-26

³⁰ Banfield, 1958; 20-27

³¹ Putnam, 1993; 4-14

³² Alesina, Paola, 2011; 12-16

nedemokratičnih praks kot so utaje davkov, prisvajanje nezasluženi socialnih transferjev ter izogibanje plačilu javnega prevozu.

Podatki sicer kažejo negativno povezavo med družinskimi vezmi ter politično participacijo, kar po razlagi avtorja ni nujno slabo. V okolju z močnejšimi družinskimi vezmi so posamezniki bolj zasedeni z interakcijami z družinskimi člani in imajo posledično manj časa za interakcijo s širšim okoljem preko politične participacije. To pa ne pomeni bolj egoističnega, nedemokratičnega vedenja, pač pa celo nasprotno, pomeni večje spoštovanje obstoječih demokratičnih pravil ter toleranco do ostalih ljudi. Torej gre za spoštovanje demokratičnih principov brez eksplicitne politične participacije.³³

Ljunge iz podatkov iz 29 držav vzpostavi pomembno korelacijo med ocenami družinskih vezi v izvornih državah staršev in civilnimi vrlinami druge generacije priseljencev. Iz ugotovitev lahko vzpostavimo vzročno zvezo med družinskimi vezmi ter močnejšimi civilnimi vrlinami. Starši iz držav z močnejšimi splošnimi družinskimi vezmi so ocenili učenje tolerance ter dobrih manir otrok kot bolj pomembne v primerjavi s starši iz držav z nižjo intenzivnostjo družinskih vezi. Zaključimo lahko, da močno povezana družina prenaša vrednote, ki so cenjene v demokratičnih družbah.³⁴

Ekonomski status

Večina obstoječih raziskav kaže na korelacijo med ekonomskim statusom ter pogostostjo politične participacije. Posamezniki z boljšim ekonomskim statusom imajo več dostopa do političnih aktivnosti. Relativna cena katerega koli dejanja je veliko manjša, če imajo posamezniki višji dohodek. Tako odsotnost na delovnem mestu za en dan zaradi protestiranja za višje sloje pomeni veliko manjšo izgubo. Poleg tega so posamezniki z višjim ekonomskim statusom pogosteje obdani z kulturnim okoljem, ki politično participacijo spodbuja in zahteva, medtem ko sloji z nižjim ekonomskim statusom te spodbude okolice nimajo ali je imajo veliko manj.³⁵

³³ Ljunge, 2011; 8-13

³⁴ Ljunge, 2011; 19-21

³⁵ Walsh, Jennings, Stoker, 2001; 30-52

Empirični del

Metodologija

Opis vzorca raziskave

Vzorec predstavljajo mladi iz Pomurja, stari od 15 do 29 let. Analiza vključuje le 288 anketirancev, ki so anketo zaključili popolnoma ali brez vpisa neobveznih podatkov, kot je kraj bivanja. Ti predstavljajo 68% vseh, ki so anketo začeli. Od 423 je 26 ljudi našlo anketo preko neposrednega klika na spletni strani sami, ostali pa so do ankete bili preusmerjeni iz različnih verzij Facebooka. Odzvali so se predvsem mladi stari od 15-21 let, ki so predstavljali 99% ustreznih vnosov. Na anketo se je odzvalo več anketirank kot anketirancev, slednjih je bilo samo 24%, prvih pa 76%.

Opis merskih instrumentov

Vprašanja v anketi so zastavljena tako, da so rezultati primerljivi z drugimi raziskovalnimi deli (Mladina 2010, European Values Survey, European Social Survey).

Postopek zbiranja podatkov

Zbiranje podatkov je potekalo s pomočjo spletne ankete na spletni stani. Vprašanja, ki niso nujna za vzpostavitev korelacij, je dobil naključen vzorec ljudi, z namenom da anketa ne bi bila predolga in s tem odvrčajoča za anketirance. Anketa je bila sestavljena selektivno, z namenom da doseže zgolj mlade, ki so večino svoje mladosti preživel v Pomurju.

Statistična obdelava podatkov

Zbrani podatki so bili statistično obdelani in analizirani na spletni strani www.1ka.si. Spletna stran prav tako pretvori podatke v grafično obliko.

Možne napake

Relevantnost raziskav Mladina 2010 in EVS 2008 za namene primerjave s pomursko regijo v letu 2012 je vprašljiva. Potencialna izmerjena pripravljenost do politične participacije je lahko odsev aktualnega dogajanja v slovenski politični areni in ne Pomurja kot regije.

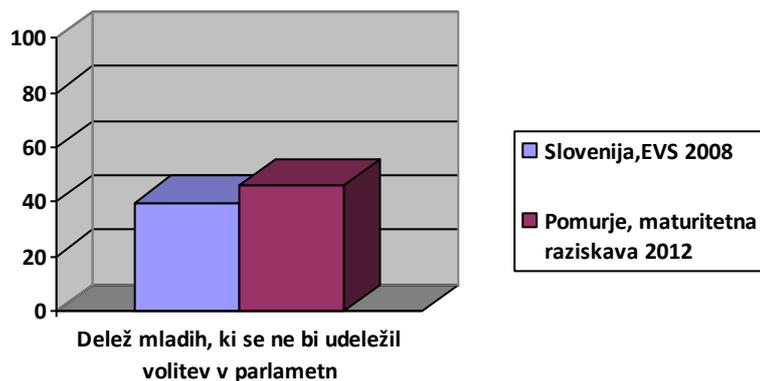
Rezultati obdelave podatkov

Primerjava splošnih rezultatov

Za ugotavljanje višje ali nižje participacije mladih v Pomurju je potrebno z anketo pridobljene podatke (v nadaljnje bodo poimenovani maturitetna raziskava 2012) primerjati z obstoječimi (European Values Survey 2008, European Social Survey 2008 ter Mladina 2010).

Pripravljenost na volilno udeležbo

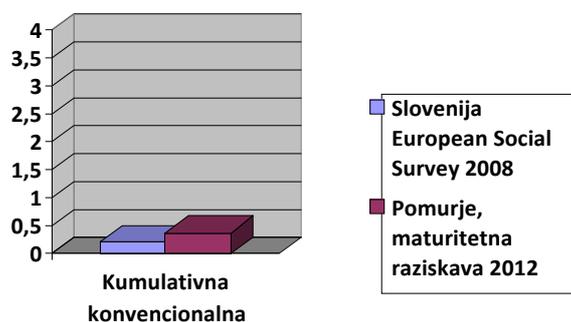
Po podatkih EVS 2008 se 39,7% mladih ne bi udeležilo volitev v parlament. V Pomurju je ta številka 46%. To lahko pomeni, da so se mladi v Pomurju manj pripravljeni izražati preko konvencionalnih metod politične participacije.

Graf 6 Delež mladih, ki se ne bi udeležil volitev v parlament

Kumulativna konvencionalna participacija

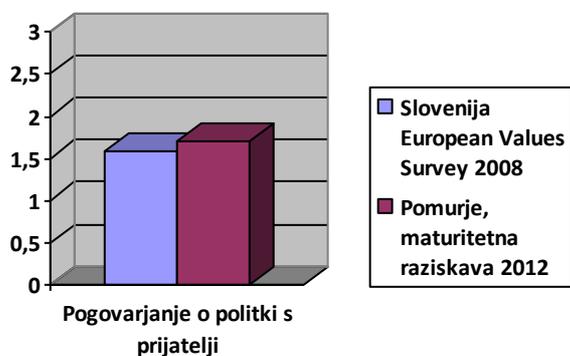
Kumulativni seštevek participacije je bil sestavljen iz samoocene pogostosti izvajanja štirih oblik konvencionalne participacije (kontaktiranje politikov oz. javnih funkcionarjev, opravljanje dela za politično stranko, opravljanje dela v drugi organizaciji, nosil ali javno kazal značko/nalepko v znak podpore kandidatu ali stranki) v preteklem letu. Odgovor 0 pomeni da anketiranci niso storili nobenega dejanja, odgovor 4 pa da so storili vsaj 4 dejanja. Bistvene razlike med obema kategorijama ni, kar nakazuje splošno nepripravljenost mladih iz Slovenije in tudi iz Pomurja do konvencionalne politične participacije.

Graf 7 Kumulativna konvencionalna participacija v Sloveniji in Pomurju

Razpravljanje o politiki

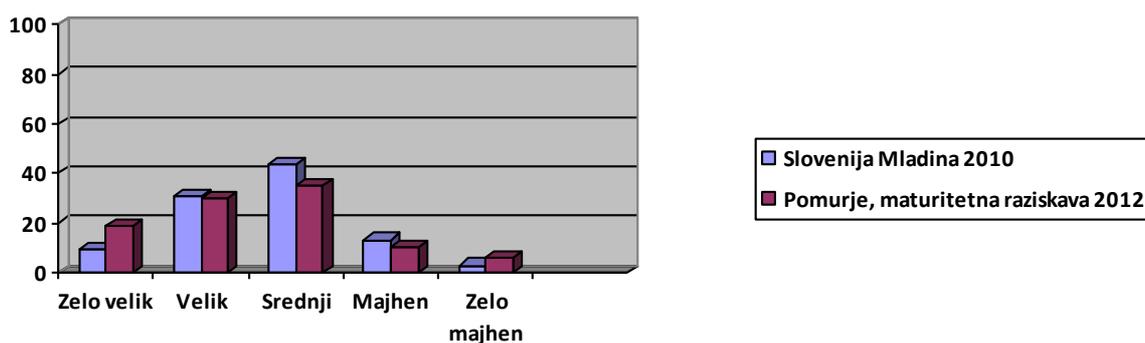
Anketiranci so odgovarjali na vprašanje, kako pogosto se pogovarjajo o politiki s prijatelji. Trditev so ocenili od 1 (nikoli) do 3 (pogosto). Večje razlike med obema raziskavama ni, rahlo večja pripravljenost do pogovarjanja s prijatelji o politiki pa lahko izhaja iz nedavnih političnih dogodkov v Sloveniji.

Graf 8 Pogovarjanje o politiki (prijatelji)

Ocena vpliva mladih

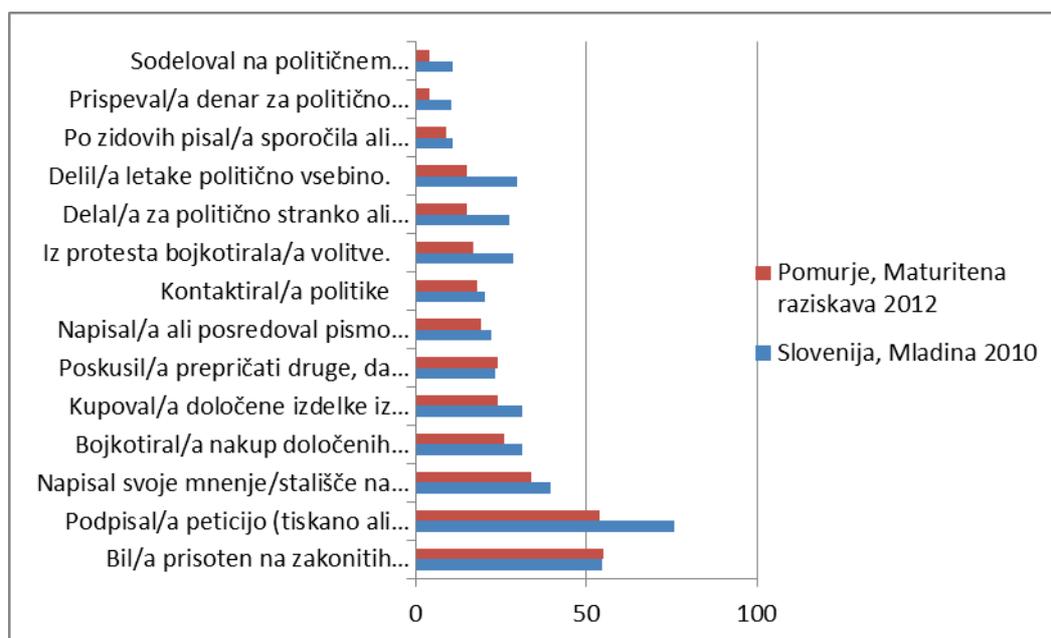
Na vprašanje »Kako ocenjuješ vpliv mladih na družbene spremembe, ki se bodo zgodile v vaši prihodnosti?« so anketiranci odgovarjali na lestvici od odgovora zelo majhen do zelo velik. Mladi iz Pomurja imajo na prvi pogled boljše mnenje o položaju mladih v družbi, v primeru da razlika ne izhaja iz aktualnega političnega dogajanja. Občutno večji pa je del mladih iz Pomurja, ki menijo, da bo vpliv mladih v prihodnosti zelo majhen, kar bi lahko nakazovalo vpliv makroekonomskih razlik.

Graf 9 Ocena vpliva mladih (Slovenija ter Pomurje)

Protestne oblike participacije

Podatki kažejo na manjše zanimanje mladih iz Pomurja za protestne oblike politične participacije. To bi lahko bila posledica nižje starosti anketirancev, saj Mladina 2010 kot dokaj pomemben faktor politične participacije navaja tudi starost. Vendar pa tudi razlika v starosti ne razloži izjemne razlike med pripravljenostjo mladih do podpisa peticij, ki je najbolj pogosta ali za mlade sprejemljiva oblika politične participacije. Tako je pripravljenost podpisati peticij v Pomurju manjša za več kot 20%. To kaže na vsaj delno prisotnost makroekonomskih razlik v vlogi inhibitorja politične participacije.

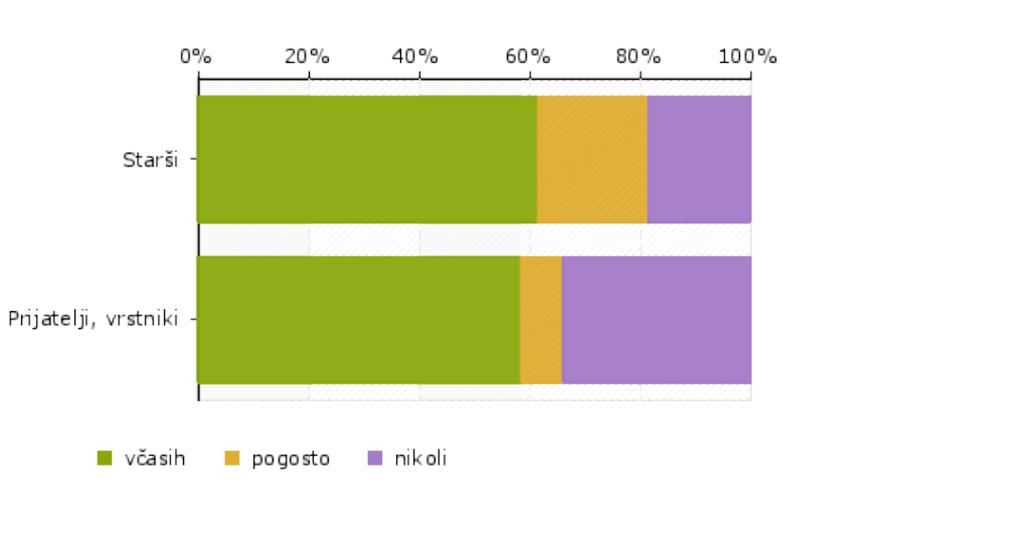
Graf 10 Protestne oblike participacije

Vpliv družine na politično participacijo

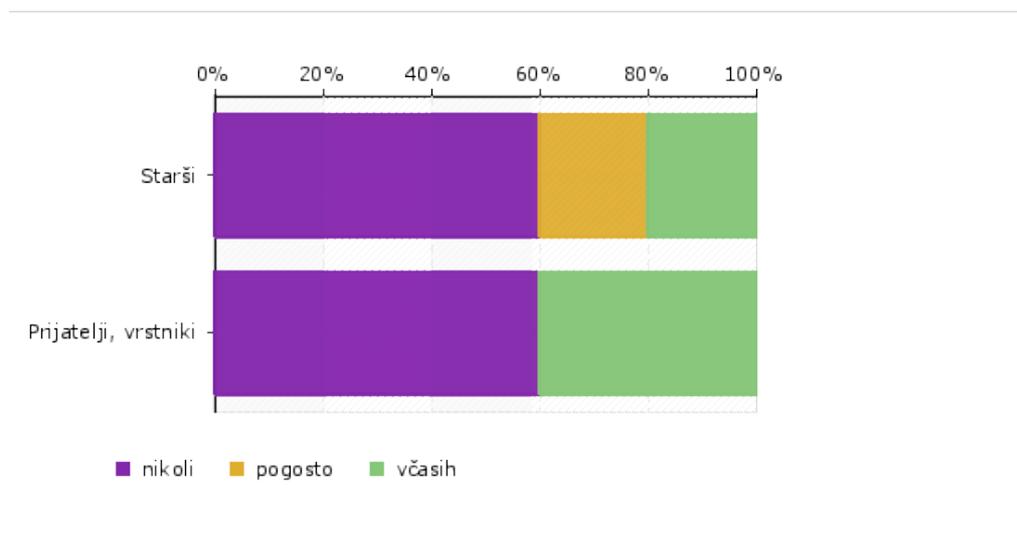
Anketiranci so odgovorili na vprašanje o pomembnosti družine v njihovem življenju (pomembna, ne zelo pomembna, nepomembna). Glede na te lastnosti je mogoče ugotavljati vpliv jakosti družinskih vezi na politično participacijo in ugotoviti, ali močne družinske vezi delujejo kot inhibitor ali kot pospeševalec politične participacije.

Predvsem zanimivi so rezultati primerjave odgovorov na vprašanje pogostosti pogovora o politiki.

Ocenjena pomembnost družine ima določen vpliv na pogostost pogovarjanja o politiki. Pričakovano je, da se člani iz družine s šibkejšimi vezmi pogovarjajo o politiki manj pogosto, saj se najverjetneje tudi na splošno manj pogovarjajo. A v takem primeru bi bilo pričakovati, da lahko vrstniki ter prijatelji kompenzirajo nižjo pogostost pogovora o politiki. Podatki pa kažejo, da je možnost pogovora o politiki s prijatelji zelo nizka pri posameznikih z nižjo samooceno pomembnosti družine. Torej lahko delno sklepamo, da velja teorija o družini kot prenašalki vrednot ter civilnih vrlin.

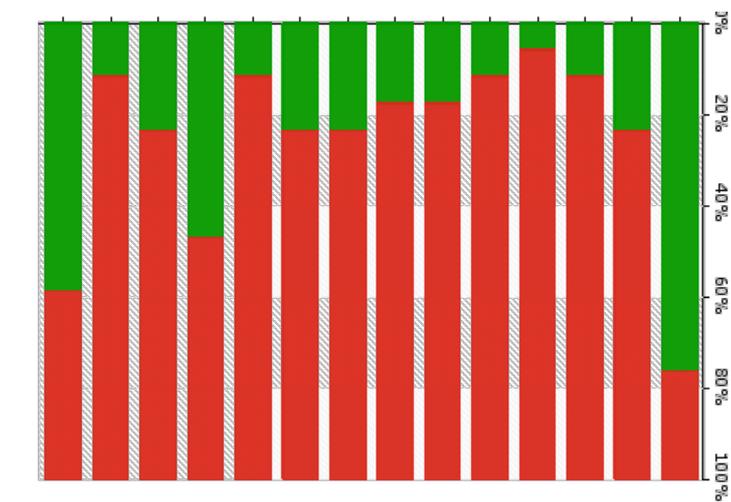
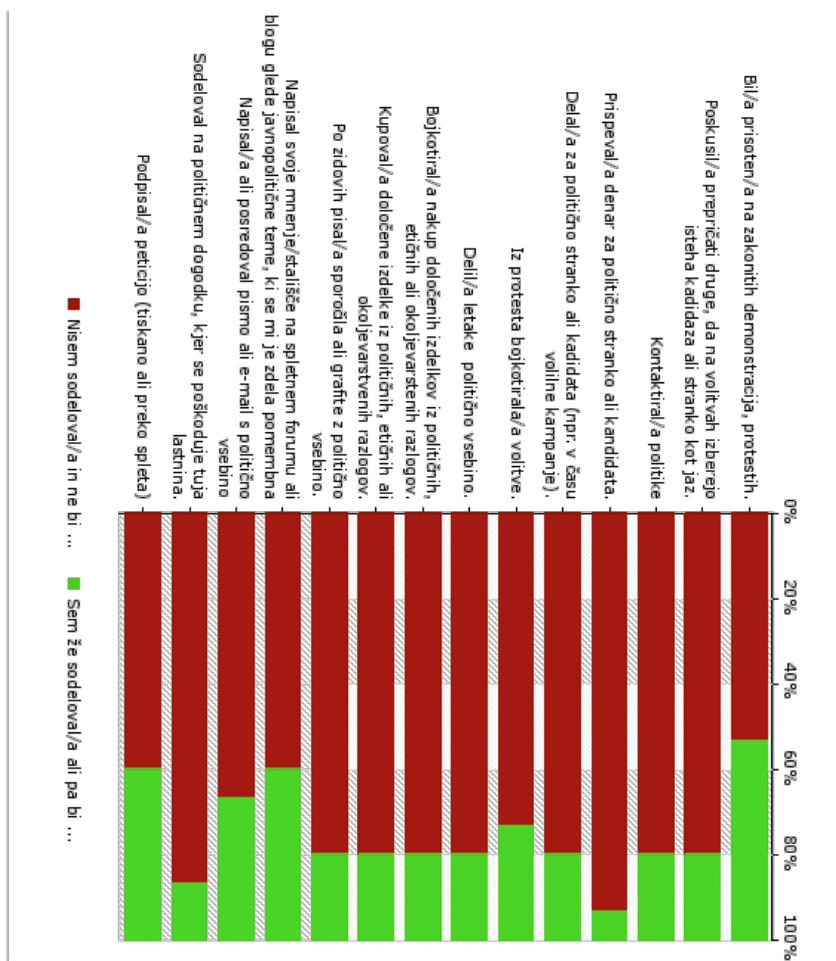
Graf 11 Pogostost pogovora, močne družinske vezi

Vpliv ekonomskega statusa

Anketiranci so ocenili svoj ekonomski status kot nižji, višji ali srednji. Odgovori na ta vprašanja so služili za ustvarjanje profilov glede na ekonomski status. Preko profilov je mogoče ugotavljati korelacije med opisano razredno pripadnostjo ter politično aktivnostjo. Slika 13 in 14 predstavljata deleže mladih, ki so se že ali se bi udeležili različnih oblik politične participacije. Pri rezultatih je presenetljiva relativna asimetrija pri večini oblik participacije. Pričakovani so bili rezultati, ki bi nakazovali pozitivno korelacijo med ekonomskim statusom in pripravljenostjo na politično participacijo.

Graf 13 Oblike politične participacije, višji sloj

Graf 14 Oblike politične participacije, nižji sloj

Vpliv spola

Rezultati kažejo na pomen spola pri politični participaciji. Posploševanje rezultatov je problematično, saj je več kot polovica anketiranih ženskega spola. To bi lahko prav tako pomenilo, da se ženske splošno bolj zanimajo za stvari povezane s politiko, medtem ko so anketiranci moškega spola odgovarjali samo v primeru, da jih politika osebno zanima. V tem primeru so rezultati za moški spol umetno dvignjeni.

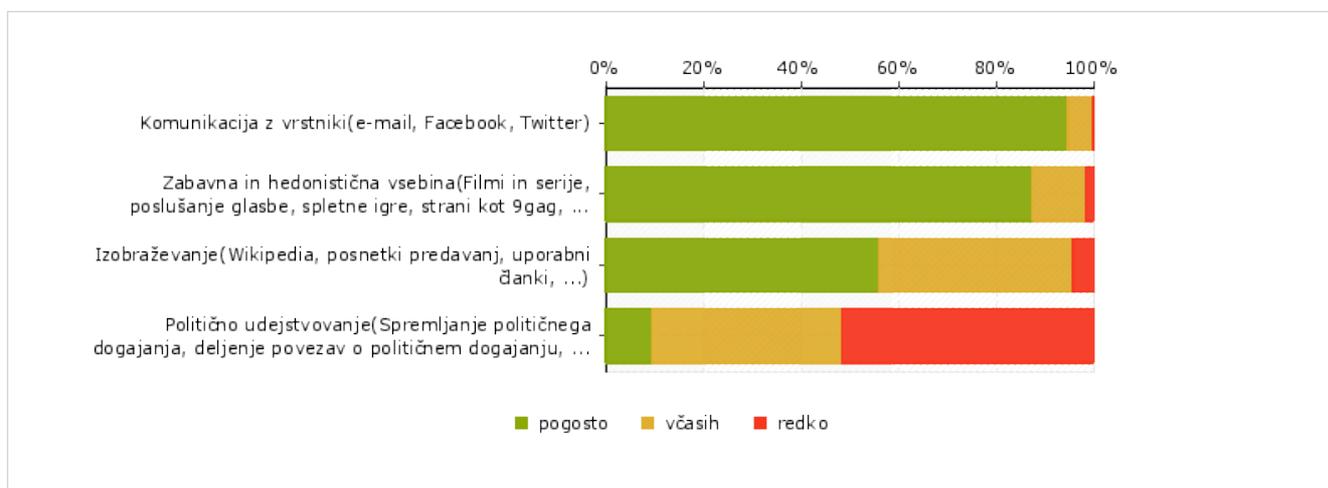
Spol	Ženski	Moški
Če bi naslednji teden bile volitve ne bi šel/šla volit	52%	59%
Ne počutim se blizu nobeni politični stranki	82%	71%

Tabela 15 Spol, volitve ter stranke

V kategorijah kumulativne formalne politične participacije in potenciala za politično participacijo se spola bistveno ne razlikujeta. Prav tako ni vidnih specifičnih razlik v načinih participiranja. Po rezultatih sodeč je nemogoče označiti tipično ženske ali tipično moške oblike participacije.

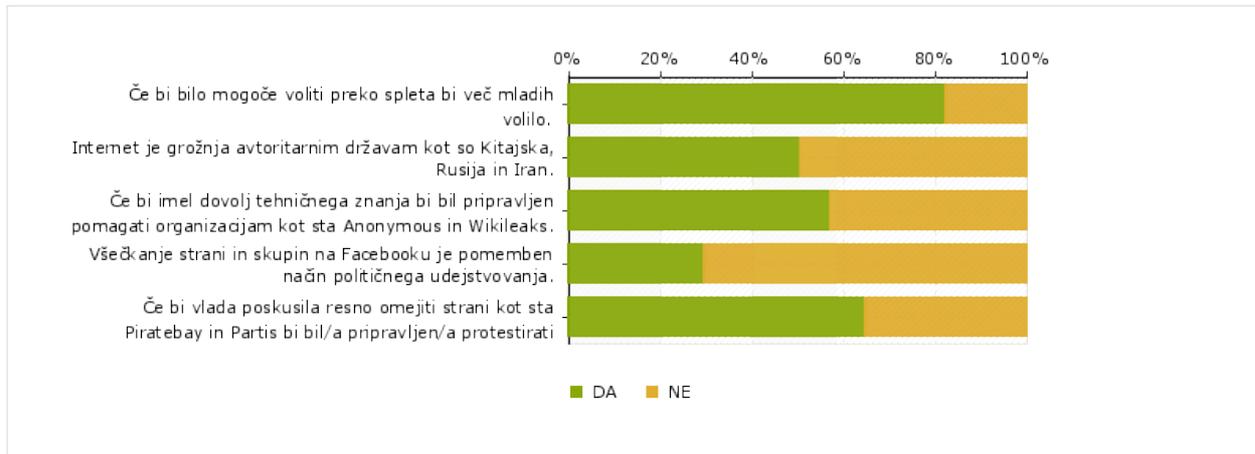
Internet kot demokratično orodje

Anketiranci so odgovarjali na vprašanja o namenu uporabe interneta. Rezultati kažejo, da mladi iz Pomurja internet najpogosteje uporabljajo za stik z vrstniki preko socialnih omrežij. Na drugem mestu so zabavne ter hedonistične vsebine. Več kot polovica mladih uporablja internet za izobraževalne namene, politično udejstvovanje pa je na zadnjem mestu, saj internet za ta namen uporablja manj kot 10% anketirancev.

Graf 16 Za katere namene po tvojem mnenju mladi uporabljajo internet?

Zanimalo me je tudi mnenje mladih o določenih aspektih interneta ter predlogi, ki so danes kontroverzni ali moderni. Kar 80% mladih v Pomurju meni, da bi več mladih volilo, če bi to bilo mogoče opraviti preko spleta. Malo zaupanja pa imajo v t.i. klikativizmu, všečkanje strani in skupin, saj samo 30% meni, da je to pomemben način političnega udejstvovanja.

Graf 17 Prihodnost interneta

Zaključki

Iz teoretične in empirične analize politične participacije mladih v Pomurju lahko vzpostavimo določene zaključke, a je zaradi kompleksnosti družbenih pojavov je ta možnost delno omejena. Mogoče pa je primerjati začetne hipoteze z pridobljenimi rezultati.

1. Pogostost politične participacije mladih iz Pomurja je pod slovenskim povprečjem.

Glede na pridobljene podatke iz empiričnega dela je hipotezo mogoče delno potrditi. Potencial politične participacije mladih v Pomurju je v večini oblik politične participacije nižji. Enak je samo v pripravljenosti do sodelovanja na zakonitih protestih.

Čeprav je težko primerjati rezultate iz leta 2010 ter z letom 2012 zaradi spremenjenih političnih razmer in je demografska struktura vzorca delno drugačna, to še ne pojasnjuje velike razlike med pripravljenostjo sodelovanja pri peticijah. Peticije so oblika politične participacije, ki so se je mladi v Sloveniji najbolj pripravljeni posluževati. Ta pripravljenost je med mladimi v Pomurju 21,6% nižja. Torej je hipoteza delno potrjena.

2. Na pogostost politične participacije vpliva družbeno-ekonomski status. Predstavniki z nižjim statusom sodelujejo redkeje.

Primerjava stopnje politične participacije med nižjim in višjim slojem kaže predvsem na kvalitativno in ne kvantitativno razliko. Slabši ekonomski status je povezan z večjim potencialom sodelovanja na zakonitih protestih, peticijah ter volitvah. Boljši ekonomski status se manifestira v manjši volilni udeležbi ter večji pripravljenosti bojkota volitev. Z

boljšim statusom se poveča tudi zanimanje za vzpostavljanje stikov s politiki ter za delo v politični stranki. Po podatkih sodeč je hipoteza vsaj za skupino mladih iz Pomurja, starih od 15 do 21 let, ovržena, saj opazimo kvantitativno in ne kvalitativno razliko.

3. Pogostost participacije je povezana z spolom. Dijaki participirajo pogosteje kot dijakinje.

Spol se ni pokazal kot večja determinanta politične participacije, kar je v skladu z ugotovitvami Mladine 2010. Za posploševanje je prav tako problematična spolna struktura vzorca. Tudi spolna struktura ankete same bi lahko nakazovala večje zanimanje anketirank za politične vsebine. Hipoteza se je izkazala za neresnično ali nedoločljivo zaradi večje asimetrije med spoloma v vzorcu.

4. Eden od odločilnih dejavnikov je družina.

Družina spada med odločilne dejavnike politične participacije. Močnejše družinske vezi, vsaj po tej raziskavi kažejo, na večjo pripravljenost pogovarjanja o politiki. Družine tudi v najslabšem primeru implicitno izvajajo to, kar dela politična participacija eksplicitno, in sicer uveljavlja družbeno toleranco ter pozitivne spremembe. Hipoteza je potrjena. Ideja amoralnega familizma na področju politične participacije mladih v Pomurju ni zaznavna.

5. Mladi vidijo internet kot uporabno orodje za politično participacijo.

Mladi vidijo internet predvsem kot komunikacijsko in zabavno orodje. Dodatna možnost obstoječih rezultatov je, da politična participacija sama po sebi ni tako vsakodnevno prisotna kot komunikacija z vrstniki ali poslušanje glasbe. Mladi kljub načelni nenaklonjenosti formalnim oblikam participacije vidijo možnost delne obnovitve formalnih aktivnosti preko interneta. Hipoteza je potrjena, čeprav vloga interneta kot orodja demokracije tekmuje z njegovo vlogo komunikacijskega sredstva ter vira zabavnih vsebin.

6. Mladi v Pomurju se poslužujejo nekonvencionalnih načinov participiranja pogosteje kot konvencionalnih.

Empirične raziskave potrjujejo, da mladi v Pomurju kot tudi v Sloveniji ter Evropi raje posegajo po neformalnih oblikah participacije. Hipoteza je potrjena.

Sklepi

Večdimenzionalna analiza politične participacije zahteva širok pristop, ki ni omejen zgolj na področje sociologije, pač pa je za bolj specifično analizo potrebna širitev na področja antropologije, filozofije, ekonomije, psihologije ter poznavanja modernih tehnologij.

Kljub omejenosti tega raziskovalnega dela od večine prej omenjenih znanj in znanosti pa lahko oblikujemo nekaj sklepov. Prvi cilj te raziskovalne naloge je bil preučiti pogostost in oblike politične participacije v Pomurju. Kot pričakovano se je izkazalo, da mladi v Pomurju tako kot njihovi vrstniki po Sloveniji raje posegajo po nekonvencionalnih načinih politične participacije. Prav tako se je pokazalo, da se regionalne razlike do neke mere manifestirajo

tudi v drugačnih oblikah političnega participiranja mladih. Podatki nas vodijo k sklepu, da so v Pomurju mladi manj politično aktivni kot od povprečja vrstnikov po Sloveniji. V prihodnosti bi bilo koristno nadaljevati preučevanje političnega obnašanja pomurske mladine, opazovati trende in morebitne spremembe, kot tudi ugotavljati, če trendi kažejo na konvergenco stopenj politične participacije ali na divergenco med regijami v Sloveniji.

Zanimiva je tudi uporaba IKT ter interneta za namene politične participacije. Trenutno je tudi ta oblika politične participacije mladih Pomurcev v rahlem zamiku s slovenskim povprečjem, a obstaja dokaj veliko zanimanje mladih za uporabo interneta za namene politične participacije, in s tem tudi širjenje konvencionalnih načinov participiranja na splet. Predvsem zanimivo bi bilo, ali bi katera od regij pokazala hitrejši adaptacijski čas od pojava novih tehnoloških zmožnosti glede na druge regije. Postavlja se tudi vprašanje univerzalne uporabnosti tehnologije. Proces uporabe bi lahko bil podoben za vse regije ali specifičen v posamični regiji.

Drugi cilj raziskovalne naloge je bil analizirati dejavnike politične participacije: družino, spol in ekonomski status.

Analiza vpliva ekonomskega statusa kaže zelo pozitivne rezultate in se odmika od konvencionalnih razlag o povezanosti nižjega ekonomskega statusa s splošno politično apatijo. Vendar pa je razlog za manjši vpliv ekonomskega statusa od pričakovanega verjetno vključenost mladih, starih od 15 do 21 let, v izobraževalni sistem. Izobraževalni sistem ter z njim povezana starševska podpora ter državni socialni transferji blažijo vpliv nižjega ekonomskega statusa. Torej je posplošitev izsledkov na starejšo populacijo problematična. Za raziskovanje vpliva ekonomskega statusa bi bilo potrebno analizirati še posamezne segmente mlade populacije, stare od 15 do 29 let; ugotoviti, kdaj in pod katerimi pogoji razlike v ekonomskem statusu začnejo vplivati na stopnjo politične participacije tudi z kvantitativnega vidika.

Analiza vpliva družinskih vezi kaže na pomemben vpliv družine na politično participacijo mladih. Ugotavljam, da v Pomurju ni smiselno govoriti o zaprtih družinskih skupnostih z vplivom amoralnega familizma, vsaj na ravni politične participacije to ni opazno. Opazna je vloga družine kot nosilke državljanskih vrednot, torej pozitivnih oblik vedenja dialoga, tolerance, ki so koristni tudi zunaj družinskega kroga.

Analiza vpliva spola je dokaj skladna s statistiko, da je Slovenija ena od držav z manjšimi razlikami med spoloma. Ne trdim, da je stanje razmerij med spoli idealno, ampak glede na dokaj feminiziran odgovor na anketo, ne gre zagovarjati prisotnosti represivne patriarhije. Pomembno bi bilo raziskati učinkovitost delovanja ukrepov nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s pravicami in družbenim položajem žensk in ugotoviti, če ter kako vplivajo na politično participacijo ter pregledati vpliv preoblikovanja neodvisnega Urada za žensko politiko na delovanje teh nevladnih organizacij. Odgovori na vprašanje zatona feminizma ter morebitnih vplivov vsega tega znajo presenetiti.

Raziskovalna naloga o naravi politične participacije mladih, njenih določnicah in o Pomurju kot stagnirajoči regiji tako več vprašanj odpira, kot jih zapira.

Spletni viri

- Exploit code for China's "Green Dam" censorship app permits remote control of any Chinese PC, Xeni Jardin, dostopno na spletni strani <http://boingboing.net/2009/06/23/exploit-code-for-chi.html> [povzeto 9.3. 2012]
- Plenarne seje Evropskega parlamenta, dostopno na spletni strani <http://www.europarl.europa.eu/ep-live/en/plenary/> [povzeto 13.3. 2012]
- Louis Althusser, dostopno na spletni strani <http://plato.stanford.edu/entries/althusser/> [povzeto 24.3. 2012]
- Political representation, dostopno na spletni strani <http://plato.stanford.edu/entries/political-representation/> [povzeto 21.3. 2012]

Knjižni viri

Viri obstajajo primarno v knjižni obliki, a so dostopni tudi preko spleta.

- Barle-Lakota, Andreja, in Počkar, Mirjam, et al, Sociologija za 280 urni predmet sociologije v 4. Letniku gimnazijskega izobraževanja, Ljubljana, DZS
- Pausch, Markus, What is political participation good for? Theoretical debate and empirical data from Austria, 2012, rsmag.org
- Lavrič, Miran, ...et al, MLADINA 2010 : družbeni profil mladih v Sloveniji . Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino ; Maribor : Aristej, 2011
- Morozov, Evgeny, The net delusion: How not to liberate the world. London: Penguin Books
- Podger, Corinne. "China Marshalls Army of Bloggers." *Connect Asia*. Radio Australia, August 21, 2008.
- Van Wyngarden, Katharine, NEW PARTICIPATION, NEW PERSPECTIVES? YOUNG ADULTS' POLITICAL ENGAGEMENT USING FACEBOOK, Colorado, Colorado State University
- D. Bahovec, Eva, Gender Mainstreaming Case Studies (Executive Summary), Ljubljana, University of Ljubljana
- Blomkvist, Hans, SOCIAL CAPITAL, POLITICAL PARTICIPATION, AND THE QUALITY OF DEMOCRACY IN INDIA. Uppsala, Department of Government, Uppsala University
- Alesina, Alberto and Paola Giuliano (2011). "Family Ties and Political Participation." Forthcoming in the Journal of the European Economic Association.

- Ljunge, Martin, Civic Virtues, Family Ties, and Political Participation University of Copenhagen and SITE: August 10, 2011
- Banfield, E. C. (1958), *The Moral Basis of a Backward Society*, New York: The Free Press
- Putnam, R. (1993), *Making Democracy Work. Civic Traditions in Modern Italy*
- Walsh KC, Jennings MK, Stoker L. “The effects of social class identification on participatory orientations towards government,” *British Journal of Political Science*.